

УДК 330.322:336

О. М. Владимир, канд. економ. наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

O.M. Vladymyr, Ph.D.

FEATURES OF FINANCING HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

Інвестиційна привабливість підприємств готельно-ресторанного бізнесу багато в чому залежить від інвестиційної привабливості регіону. Відтак процес залучення інвесторів та фінансування готелів та ресторанів повинен розпочинатися з оцінки привабливості країни та регіону для інвестора,. Відтак при стратегічному плануванні, а також у своїй поточній діяльності фінансовий менеджмент готельно-ресторанних комплексів повинен враховувати не тільки внутрішні резерви і можливості, але й умови економічного середовища, що є багатофакторним індикатором макроекономічної ситуації в країні та світі. Привабливість регіону для інвестора залежить від таких показників як: динаміка ВВП; динаміка валютного курсу; рівень попиту на вироблену продукцію та послуги; динаміка фондових індексів; рівень ставок банківського кредитування; податкове регулювання; динаміка і структура закордонних інвестицій в економіку країни. Наприклад, індекс інвестиційної привабливості України у червні 2016 року досяг 2,88 балу з п'яти можливих, що на 0,31 пункту більше, ніж на початку року. За весь час визначення індексу (з 2008 року) він ніколи не перевищував рівня 4 балів: найбільше значення зафіксовано в кінці 2010 року – 3,4 бала. Про це свідчать підсумки регулярного дослідження Європейської бізнес асоціації, проведеного на основі опитування керівників підприємств в травні.

Разом з тим, розвиток готельно-ресторанного бізнесу як основної складової туристичної інфраструктури залежить від рівня динамічному, творчості та застосування інновацій. Наукові дослідження умов та особливостей ведення даного бізнесу свідчать як про існування переваг, так проблем. Якщо ж піднімати проблематику, то слід зазначити, що розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу має місце швидке їх будівництво без дотримання усіх норм і стандартів, або ж допущенням прорахунків. Розташування підприємств готельно-ресторанного бізнесу не завжди враховує розвиток інфраструктури міст, розвиток транспортної мережі, адресну спрямованість на потенційного споживача, а відразу ж пропонуються висока вартість ціни послуг. В більшості випадків підприємства готельно-ресторанного бізнесу та туризму, працюють на фундаменті збанкрутілих або перепроданих закладів, за старими технологіями, на застарілому обладнанні, в більшості випадків використовується екологічно небезпечна сировина (що диктується економією витрат виробництва і обслуговування). В готелях також відсутні нові технології обслуговування клієнтів, недостатня автоматизація більшості процесів, в тому числі поселення та розрахунків, обслуговування мешканців готелів тощо. Слід відзначити, що кількість послуг, які надаються мешканцям готелів в Україні в порівнянні з іншими країнами світу є дуже обмеженою.

Проте, в умовах сучасного динамічного та відкритого до подорожей світу, послуги готельно-ресторанного бізнесу украй затребувані і вимагають як покращення якості, так і розширення сервісу. Очевидно, що це є неможливим без впровадження інновацій. Згідно з Законом України «Про інвестиційну діяльність» фінансування інноваційної діяльності можна проводити за рахунок коштів: державного бюджету; місцевих бюджетів; спеціалізованих державних і комунальних інноваційних

фінансових установ; фізичних та юридичних осіб; інші джерел, які не заборонені законодавством України.

Згідно із статистичними даними найбільшу питому вагу з усіх джерел фінансування займають власні кошти. До них відносяться прибуток підприємства та амортизаційні відрахування. Але в останні роки їх розмір зменшується та знижується їх питома вага серед інших джерел фінансування.

Фінансування інноваційної діяльності за рахунок коштів державного бюджету зазвичай використовуватись тільки при проведенні великих інноваційних проектів та підприємствами державної форми власності. Таке фінансування може здійснюватись шляхом прямого фінансування, коли держава надає кредит або позику безпосередньо підприємству, яке проводить інноваційну діяльність, або шляхом надання державної гарантії, якщо джерело фінансування інше.

Як свідчить практика фінансового забезпечення інноваційної діяльності з боку держави для сфери готельно-ресторанного бізнесу отримання фінансових грошових ресурсів є дуже проблематичним, особливо в сучасних умовах при постійному дефіциті державного бюджету.

Іншим джерелом фінансування є отримання кредитів у комерційних банків. Але для підприємств, що займаються інноваційною діяльністю при отриманні кредитів з'являються і проблеми. Більшість комерційних банків здійснює коротко- та середньострокове кредитування у зв'язку із високою є ризикованістю інноваційної діяльності, також бажанням банків отримати швидкий прибуток. А інноваційна діяльність може передбачати отримання прибутку тільки в кінці виконання строку проекту.

Відтак одним з ефективних джерел фінансування інноваційної діяльності є утворення спільних підприємств в тому числі і з іноземними партнерами. Процес залучення інвестицій проходить у декілька етапів:

1. Підготовчий. Попередній аналіз інвестиційного проекту на предмет відповідності вимогам кредиторів або інвесторів, вивчення фінансової звітності підприємства, менеджменту і позиціонування підприємства на ринку.

2. Розробка. Розробка / оптимізація середньо – довгострокової концепції фінансування проекту та узгодження з Клієнтом.

3. Term-sheet. Визначення рамкових умов фінансування різних фінансових інститутів, які є потенційними інвесторами для інвестиційного проекту. Розробка списку потенційних інвесторів (Long-/Short List).

4. Реалізація. Маркетинг інвестиційних проектів включає комплекс заходів Investor Relation: розсилка документів інституційними і приватними інвесторами, публікація інформації на інвестиційних порталах, періодичних ЗМІ, презентація на міжнародних інвестиційних конференціях, бізнес-форумах. Супровід Замовника при переговорах з інвесторами, візова підтримка для країн Євросоюзу, аналіз контрактів (кредитні / інвестиційні), юридичний супровід при підписанні контрактів.

5. Закриття проекту. Контроль/координація представлення фінансових коштів.

Отож важливим моментом у залученні інвестицій залишається розгляд інвестиційної привабливості підприємств готельно-ресторанного бізнесу, яка тісно пов'язана з оцінкою привабливості для інвестора країни чи регіону, в якій знаходиться об'єкт інвестування. Відтак з метою підвищення рівня фінансування підприємств готельно-ресторанного бізнесу необхідно: вдосконалити управління внутрішніми ресурсами, а при залученні інвестицій враховувати як інвестиційну привабливість країни, так і туристичну привабливість місцевості де розташований готельно-ресторанний комплекс.